

PANDEMİ SÜRECİNDE K-12 DÜZEYİNDE UZAKTAN EĞİTİM: DURUM ÇALIŞMASI

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Ayfer ALPER¹

1 Doç. Dr., Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, ayferalper@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2312-6311.

Geliş Tarihi: 29.08.2020 Kabul Tarihi: 17.11.2020 DOI: 10.37669/milliegitim.787735

Öz: Corona virüsü (Covid-19), 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak ilan edilmiş ve Millî Eğitim Bakanlığının 12 Mart 2020 tarihinde alınan karar ile 16 Mart 2020 tarihinden itibaren okulların yüz yüze eğitimine ara verilmiştir. Ankara ilinde bulunan özel bir okul da alınan kararın hemen ardından 23 Mart 2020 tarihinde uzaktan eğitime başlamıştır. Bu süreci durum çalışmasıyla incelemek amacıyla bütün süreç gözlenmiş ve sürecin değerlendirilmesi amacıyla yarı yapılandırılmış sorular 71 öğretmene sorulmuştur. Alınan yanıtlar nitel analiz yöntemlerinden içerik analizi ile incelenmiş kod ve kategorilere ayrılmıştır. Elde edilen bulgulara göre genel olarak öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecine uyum sağladıklarını, teknolojiyi kolaylıkla benimsediklerini, yüz yüze olamama ve sürekli ekran başında olma gibi olumsuzlukların yanı sıra, öğrencilerin daha dikkatli dinledikleri, öğretmenin daha hızlı ders anlatabildikleri gibi olumlu yönlerinin olduğunu da belirtmişlerdir. Öğretmenler uzaktan eğitim sürecini başarıyla yürüttüklerini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim, Öğretmen Görüşleri, Durum Çalışması

K-12 DISTANCE EDUCATION IN THE PANDEMIC PROCESS: A CASE STUDY

Abstract:

Corona virus, Covid-19 disease, March 11 was declared a pandemic by the World Health Organization, and with the decision of the Ministry of National Education on March 12, 2020, face-to-face education of schools was suspended at the beginning of March 16, 2020. A private school in Ankara started distance education right after the decision. In order to examine this process with a case study, the whole process was observed and the evaluation of the process was asked to teachers with semi-structured questions. The answers were analyzed by qualitative analysis method and divided into codes and categories. According to the findings, they stated that teachers generally adapt to the distance education process, they easily adopt technology, in addition to the negativities such as not being face-to-face and being on the screen all the time, they also have positive aspects such as students listen more carefully, the teacher can teach lessons faster. Teachers stated that they successfully carried out the distance education process.

Key Words: Designing Distance Education Process, Teachers' View, Case Study

Giriş

Gerek Türkiye’de, gerek dünyada uzaktan eğitim toplumsal gelişim adına önemli bir konuma sahiptir (İşman, 2011: 3-4). İlkokuldan üniversiteye kadar tüm kademeler ile çeşitli devlet kurumları uzaktan eğitim uygulamalarından faydalanmaktadır. Yağın gelecekte, uzaktan eğitim bir alternatif ya da yüz yüze öğrenmede destek olan bir fonksiyon olmaktan öte, eğitimin asıl zemini haline dönüşeceği öngörülmektedir (Telli & Altun, 2020).

Yükseköğretimde daha yaygın olarak benimsenen uzaktan eğitim K-12 düzeyinde de yaygınlaşmaya başlamıştır. K-12 uzaktan eğitim programı daha çok sanal okullar olarak tanımlanmaktadır (Cavanaugh ve diğerleri, 2004). Clark (2001) sanal bir okulu “İnternet veya Web tabanlı yöntemlerle K-12 derslerini sunan bir eğitim kuruluşu” olarak tanımlamıştır. K-12 öğrencileri için uzaktan eğitim programlarıyla ilgili literatür, 1990’ların ortalarında yapılan araştırmalar ve uygulamalara dayalı olarak yapılandırılmıştır (Clark, 2003; Edelson & Pitman, 2001). Okullarda genel olarak teknoloji ve internet kullanımı ile ilgili alanlarda araştırma oldukça fazla olmasına rağmen, sanal okullara kayıtlı lise ve daha küçük yaş gruplarındaki öğrencileri inceleyen araştırmalar yetersizdir (Rice, 2006; Barbour & Reeves, 2009).

Covid-19 salgınıyla birlikte uzaktan eğitim çok daha farklı bir hızda ve büyüklükte yaygınlaşmaya başlamıştır. Ancak yapılan araştırmalar, uzaktan / çevrimiçi öğrenmeyle ilgili bazı çalışmaların olmasına rağmen bunların çoğunlukla küçük vakalara odaklandığını, COVID-19 pandemisinde olduğu gibi küresel bir krize uygun olmadığını göstermiştir (Basilaia ve Kvavadze, 2020). 27 Mart 2020 tarihi itibarıyla 188 ülkede 1,5 milyardan fazla öğrencinin ve 63 milyon eğitimcinin okuldan etkilendiği UNESCO tarafından tahmin edilmektedir (UNESCO, 2020). Çoğu ülkede okullar kapatılmış ve öğretim süreci uzaktan eğitim platformları aracılığıyla sürdürülmektedir (Daniel, 2020; Reimers, 2020).

Amacına uygun uzaktan eğitimi gerçekleştirebilmek için öğretme-öğrenme sürecindeki öğrenci deneyimlerinin ve çıktılarının mümkün olduğunca yüz yüze eğitim ortamlardaki düzeye yakın olması gerektiği birçok araştırmacı tarafından belirtilmektedir (Moore, 2007). Bir meta-analiz çalışması ile 1999 ve 2004 yılları arasında Web ortamında 14 tane K-12 uzaktan eğitim programından yaklaşık 40 faktör üzerinde 116 etki boyutu incelenmiştir. Bu çalışmanın bulguları, çevrimiçi verilen derslerle geleneksel yüz yüze sınıflarda verilenler arasında önemli bir fark olmadığını öne süren yetişkin çevrimiçi eğitim programlarının önceki bulgularını desteklemektedir (Phipps ve Merisotis, 1999). Araştırmacılar, iyi tasarlanmış bir uzaktan eğitim ortamında öğrenmenin iyi tasarlanmış bir sınıf ortamında öğrenmeye eş değer olduğunu belirtmektedirler. Ancak K-12 öğrencilerin öğrenme ortamları yetişkin öğrencilerden daha farklı düzenlenmeli ve gerekli becerileri kazanabilmeleri için daha dikkatli bir öğretim yolu benimsenmelidir (Cavanaugh ve diğerleri, 2004).

Okullarda sorunları olan sınırlı teknolojiye sahip ülkeler, ulusal çapta çevrimiçi eğitimin tam olarak uygulanması için hazır değildiler (Sintema, 2020). Farklı çalışmaların sonuçları, uygun teknik ortam ve desteğe sahip olunması durumunda sanal öğretim ortamlarının okulda veya yükseköğretimde başarıyla kullanılabileceğini göstermektedir (Basilaia ve Kvavadze, 2020). Türkiye’de okulların kapanması kararı ile MEB, dijital eğitim platformu olan Eğitim Bilişim Ağı’nın (EBA) ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) ile işbirliği yaparak uzaktan öğretime geçmiştir. Bu durum uzaktan eğitimin çeşitli yönleriyle değerlendirilmesine fırsat sağlamıştır.

Bununla birlikte Türkiye’deki birçok özel okul kendi öğretim platformlarını oluşturarak kendi olanaklarıyla uzaktan eğitim sürecine başlamıştır. Ancak aniden gelen bu karar ve ardından yapılması gereken hazırlıklar, karşılaşılan sorunlar ve nihayetinde gerçekleştirilen öğretim sürecinin incelenmesi ve etkilerinin açığa çıkmasına gereksinim duyulmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, pandemi döneminde hiç deneyimi olmayan K-12 düzeyindeki okulların uzaktan eğitim sistemine geçiş süreçlerini incelemektir. Bu kapsamda özel bir okulda gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecini incelemek üzere tüm süreçte göz-

lemler yapılmış ve bu süreçte yer alan öğretmen görüşleri değerlendirilmiştir. Buna göre aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmenler Uzaktan Eğitim Sürecinde etkili ve verimli öğretmen olabildiler mi?
2. Öğretmenler Uzaktan Eğitim Sürecinde öğrencilerle nasıl iletişim kurdular?
3. Öğretmenlerin Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerinin derse katılımları hakkındaki görüşleri nelerdir?
4. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Sürecinde ders anlatmanın olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?
5. Öğretmenler Uzaktan Eğitim Sürecinde teknolojiyi benimseyebildiler mi?
6. Öğretmenler uzaktan eğitimde hangi teknolojileri kullandılar?
7. Öğretmenler uzaktan eğitimde hangi değerlendirme yöntemleri kullandılar ve ne tür engellerle karşılaştılar?

Yöntem

Araştırmada nitel araştırma modeli benimsenmiş ve durum çalışması olarak desenlenmiştir. Durum çalışmasında bir ya da daha çok olay, ortam, program, sosyal grup, toplum ya da diğer sınırlandırılmış bir sistemin derinlemesine analizi söz konusudur. Durum bütüncül bir sistemi ifade etmektedir. Bir öğretmen, öğrenci ya da yeni uygulanan bir program durumu oluşturabilmektedir Durum çalışması güncel bir olgunun gerçek bağlamında araştırılması biçiminde tanımlanmaktadır (Stake, 1995; Yin, 2014, akt., Ozan ve diğ., 2017). Bu çalışmada Açıklayıcı Durum çalışması benimsenmiştir. Açıklayıcı Durum Çalışması, Bir durum hakkında bilgi vermek, aşına olunmayan durumları bilindik hale getirmek ve gerçek hayat durumları ile ilgili bağlantıları açıklamak için kullanılır.(Yılmaz, 2014).

Pandemi sürecinde 16 Mart-19 Haziran 2020 aylarında özel bir okulda anaokulu düzeyinden lise düzeyine kadar yürütülen uzaktan eğitimin nasıl ve ne şekilde gerçekleştirildiği betimlenmeye çalışılmıştır. Uzaktan eğitimde en çok rol alan okuldaki 71 öğretmen araştırma grubuna alınmıştır. Öğretmenlerin okul düzeylerine göre dağılımları Tablo 1' de belirtilmiştir.

Tablo 1: Okul düzeyine göre açık uçlu soruları cevaplayan öğretmenler

Okul Düzeyi	Öğretmen Sayısı
Anaokulu	15
İlkokul	16
Ortaokul	15
Lise	25

Öğrencilerin velilerden izin alınması gerektiğinden ve yöneticilerin bu konuda sorun yaşanabileceği öngörüsü nedeniyle çalışma grubuna alınmamıştır. Ancak araştırmacı öğretim sürecinin tüm aşamasında yaşanan sorunların ve ortamların nasıl düzenlediği konusunda okulda gözlemler yapmış ve yöneticilerle birebir görüşmelerde bulunmuştur.

Öğretimi gerçekleştiren tüm öğretmenler ve uzaktan öğretim süreci ve ortamı bu çalışmanın analiz birimini oluşturmaktadır. Durum çalışmasının uygulamasının yapılacağı okul belirlendikten ve gerekli izin alındıktan sonra 2019-2020 Bahar döneminde Covid-19 nedeniyle okulların kapatılmasıyla başlayan uzaktan eğitim sürecinde yapılandırılmamış gözlemler Yapılandırılmamış Alan Çalışması yöntemiyle yapılmıştır (Hovardaoğlu, 2000). Yine yarı yapılandırılmış sorularla öğretmen görüşleri alınmıştır. Gözlem ve görüşme verilerinin analizinin güvenilirliği için Miles ve Huberman (2015) tarafından geliştirilen güvenilirlik formülü [Güvenirlik=Görüş birliği sayısı / (Toplam görüş birliği + Görüş ayrılığı sayısı)] kullanılmıştır. Güvenirlik formülü sonucunda, güvenilirlik=.89 bulunmuştur. Bu durum yapılan kodlamaların güvenilir olduğunu göstermektedir. Öğretmenlere 7 maddeden oluşan açık uçlu sorular sorulmuş elde edilen nitel veriler analiz edilmiştir. Analiz aşamasında her madde için kodlama çalışması yapılmıştır. Öncelikle küçük parçalara ayrılan ifadeler etiketlenmiştir. Nitel araştırmacılar kodların geçme sıklığıyla ilgilenmek yerine, kodların birbirleriyle nasıl ilişkide olduğuyla ilgilenir (Creswell, 2013). Bu nedenle kodların anlam bütünlüğü korunarak kodların geçme sıklığı ve birbiri ile ilişkisi bakılmıştır. Birbirine benzeyen kodların ve kategorilerin bir araya getirilerek anlamlı bir hale dönüştürülmesi amacıyla (Yıldırım ve Şimşek, 2005) içerik analizi kullanılmıştır. Sorular her bir araştırmacı tarafından bağımsız olarak kodlanmış ve ortak kodlar dikkate alınarak temalandırılmıştır. Kodların güvenilirliği amacıyla iki kişi kodlama yapmış ve Cohen'in Kappa (k) katsayısı 0.62 olarak bulunmuştur. Kappa istatistiği 0 ile 1 arası değer almakta olup genellikle .40 ve üzeri değerler kabul edilebilir (Wynd, Schmidt ve Schaefer, 2003).

Kodlar oluşturulduktan sonra kodların gözden geçirilmesiyle ilgili Glaser (1965) ve Strauss (1987), araştırmacı tüm verileri kolaylıkla sınıflayabildiğinde, kodlar doygunluğa eriştiğinde (yeni kod yazılmadığında) ve artık bir düzen oluştuğunda kodlama sürecinin bitebileceğine vurgu yapar (Akt., Çelik ve diğ., 2020). Bu çalışmada da kod yazımının doyum aşamasına gelmesi beklenmiş ve yeni bir kod yazılmayacağı anlaşıldığında kodlar son şeklini almıştır. Daha sonra elde edilen sonuçlar öğretmenlere video-konferans ile bilgilendirilmiş ve elde edilen sonuçların nedenleri öğretmenlerle tartışılarak kendilerinden çözüm önerileri rapor halinde istenmiş ve sonuçlar değerlendirilmiştir.

Uzaktan Öğrenme Sürecinin Tasarlanması

Gözlem yapılan Ankara ilindeki Beştepe Okulu'nda pandemi süreci ile birlikte Millî Eğitim Bakanlığınca 12 Mart 2020 tarihinde alınan kararın hemen ardından 16

Mart 2020 tarihinde sınav dönemindeki (8. ve 12. Sınıf) öğrencilere yönelik ve ardından 23 Mart 2020'de de tüm kademelerde uzaktan eğitime geçilmiştir. Uzaktan eğitim süreci Moodle ortamında tasarlanan ortamda senkron ve asenkron dersler şeklinde planlanmıştır.

Okul öncelikle kendi olanaklarıyla neler yapabileceğini planlamıştır. Buna göre öğretmen ve okulda bulunan tüm kameralar, cep telefonları çekim için hazırlanmıştır. Derslikler ve akıllı tahtalarda düzenlemeler yapılmış ve çekimleri yürütecek öğretmen ve personele uygulama hakkında eğitim verilmiştir.

Bu süreçte öğretmenler tüm işleyecekleri derslerle ilgili önceden hazırladıkları materyalleri gözden geçirmiş ve uzaktan öğretime uygun hale getirerek çekim için hazırlıklarını yapmıştır. Öğretmenlere çevrimiçi öğretim tasarımı ve etkili dijital öğretim materyali hazırlama konusunda akademik ve teknik destek verilmiştir. Hazırlanan program çerçevesinde öğretmenler sınıflarda video çekimlerine başlamıştır. Ancak pandemi sürecinin ağır ilerlemesiyle birlikte öğretmenler bilgisayar başlarında evlerinde çekim yapmaya başlanmış ve gerekli teknik ve donanım desteği bu süreçte de devam etmiştir. Öğretmenlerin hazırladıkları videolar, montaj ekibi tarafından düzenlenmiştir. Bir süre sonra montaj ekibinin yaptığı işlemi yöneten yazılım geliştirilmiş ve böylece öğretmen hem çekimi hem de yazılım yardımıyla montajı kendisi tamamlamıştır. Öğretmenler tarafından son hali verilen videolar iki ayrı yönetici ya da öğretmen tarafından yeniden incelenmiş ve daha sonra okulun bünyesinde var olan Öğrenme Yönetim Sistemine (ÖYS) haftalık olarak yüklenmiştir. ÖYS'de hem asenkron konu anlatımı videoları hem de kaydedilen canlı derslerin videoları yüklenmiştir. Böylece öğrenci istediği konu anlatımını ya da canlı dersi tekrar izleme fırsatı bulmaktadır. ÖYS'de ayrıca hem velilere yönelik hem de öğretmenlere destek vermek amacıyla teknoloji sorunlarına çözüm getirecek uygulamalı videolar da yüklenmiştir.

Öğrenciler her gün sabah 8.00'da Beden Eğitimi öğretmenlerinin canlı spor dersine katılımıyla güne başlamış, kahvaltı sonrası kendilerine sunulan çevrimdışı ders videolarını izlemiştir. Ardından dersin öğretmeni ile konu anlatımı ve soru çözümlerini içeren canlı dersler gerçekleştirilmiştir. Gerek asenkron olarak sunulan konu anlatım videoları gerekse senkron olarak yürütülen canlı dersler yarım saat olarak düzenlenmiştir. Toplam sekiz oturum olacak şekilde günlük ders çizelgesi hazırlanmıştır.

Öğrencilere haftalık ders ve ödev teslim programı hafta başında gönderilmiş ve ödevler belirtilen tarihte veliler ya da öğrenciler tarafından Google classroom ortamına yüklenmiştir. Ödevler öğretmenler tarafından değerlendirilip puanlanmış, bir sonraki derste geri dönütler verilmiştir. Ayrıca öğrenci değerlendirmesine yönelik öğretmenler canlı derslerde uygulamalı testler ya da bulmaca gibi etkinlikler düzenlemiştir.

Öğrencilerin sorunlarını yakından ilgilenmek üzere hem PDR öğretmeni ile hem de öğrenci danışmanları ile ayrı zamanlarda canlı olarak görüşmeler yapılmış gerektiğinde veli ile iletişime geçilmiştir. Bunun dışında ders öğretmenleri ile de öğrenci-

lerin istediklerinde birebir görüşmeleri sağlanmış her hafta belirli aralıklarla veliler aranarak öğrenci hakkında görüşler alınmıştır. Ayrıca dönemde iki kez düzenlenen veli toplantıları da çevrimiçi olarak düzenlenmiş her saat diliminde velilerin belirli öğretmenlerle tek tek görüşmeleri sağlanmıştır.

Bulgular

Pandemi sürecinde uzaktan eğitim süreci hakkındaki öğretmen görüşlerini farklı boyutlarda alabilmek amacıyla toplam 7 adet açık uçlu soru yöneltilmiş ve cevapları kodlara ve kategorilere ayrılarak görüşleri aşağıda açıklanmaktadır.

1. Sizce Uzaktan Eğitim Sürecinde etkili ve verimli bir öğretmen olabildiniz mi? Neden?

Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenin kendini değerlendirmesi ve ne düzeyde hazır bulunduğunu belirtmesi amacıyla ne düzeyde etkili ve verimli oldukları sorulmuştur. Bu soruya cevap veren öğretmenlerin dağılımı Tablo2' de belirtilmiştir.

Tablo 2. Uzaktan Öğretim Sürecinde Etkili ve Verimli Öğretmen

Kod	Kategori	f
Teknik	Etkin Öğretmen	62
Kısmen		8
Zamanla daha iyi		1

Tablo 2'ye göre öğretmenlerin çoğunluğu uzaktan öğretim sürecinde verimli olduklarını ve az bir kısmı da kısmen verimli olduklarını belirtmektedirler. Verimli olduğunu belirten öğretmenler zengin materyallerle dersleri desteklediklerini, öğrencilerin istedikleri an öğretmenlerine ulaşabildiklerini, öğrencilerin derse aktif katılımları için çeşitli yöntemler uyguladıklarını belirtmektedirler.

- ✓ *Örnekler verdim, soruları özenle seçtim, öğrencilerim derslerime aktif bir şekilde katıldı, her ders neredeyse tüm öğrencilerime söz hakkı vermeye çalıştım, derslerde kameralardan sürekli öğrencileri takip ettim, çeşitli yöntemlerle kamera kapatmalarını engelledim, ders dışında da öğrencilerimle aktif iletişim ve etkileşim halindeydim ; hatta hafta sonları ,online ders dışı etkinliklerde bulundum onlarla; tabu oynamak, soruşturma yapmak gibi...Ve en önemlisi işimi ve öğrencilerimi her zamanki gibi çok severek bu süreci yürüttüm.*
- ✓ *Çünkü kendimi keşfettim. Daha çok ürettim ve daha çok öğrendim. Mesafenin öğretmeye ve öğrenmeye engel olmadığını tecrübeledim.*
- ✓ *Uzaktan eğitim döneminde çalışmalarımız düzenli bir şekilde yapıldı. Kazanımların öğrenciye önce video ile sonra canlı ders ile anlatılması çok verimli oldu.*

- ✓ *Elimden geldiği kadar öğrencilerimize nitelikli eğitim verdiğimi düşünüyorum. Eğitim suresi dışında da çocuklarımızın her sorusuna cevap verdim. Bireysel ders anlattım. Yaşadığımız olumsuz süreci atlatmaları konusunda psikolojik olarak destek olmaya çalıştım. Onları sık sık aradım. İlgilendim. Yalnız olmadıklarını hissetmelerini sağlamaya çalıştım.*
- ✓ *Yes, because I used all the tools and materials that were available to me to create lessons related to the topics that needed to be taught according to the year plan.*
- ✓ *Müfredatımızı elimden geldiğince online sisteme adapte ettiğim ve dersin içeriği gereği öğrencinin konuşmasını ve derse katılımını birinci planda tuttuğum kanısındayım.*
- ✓ *Bu süreçte sınırları zorlayarak kendimde saklı olan başka bir öğretmen profilini yakaladım.. Asla olmaz yaptırمام dediğim çalışmalarını öğrencilerle birbirimizi daha iyi keşfederek ve anlayarak çözümledik ve ortaya koyduk. Tabii bu sonuç beni ve onları çok mutlu etti.*
- ✓ *Ancak az sayıda öğretmen ise bu süreçte kısmen etkili olduğunu,*
- ✓ *Yeni bir konu öğretmek zaman alan bir olgu İdi. Konunun kazanımlarının ilgili öğrencilere yeterince ulaşıp ulaşmadığı konusu beni tedirgin etti.*
- ✓ *Kısmen. Çünkü anaokulu öğrencisini yaş özelliğini göz önünde bulundurduğumuzda 45 dakika ekran karşısında tutmak epey zorlayıcı oldu. İlk 20 dakika konu ile ilgili akademik süreci yönetirken son kalan 25 dakikada onların dikkatini çekici ve eğlenebileceği aktiviteler planlamaya çalıştım. Dolayısı ile dokunmadan göz teması kurmadan işleyiş normal akış düzeyinde maalesef olmadı.*
- ✓ *Zaman geçtikçe daha iyi olduğumu düşünüyorum. İlk başlarda alışık olmadığım bir süreçti ancak uzaktan eğitimde de etkin çözümler bulmayı başardım.*

Öğretmenlerin belirttiklerine göre çoğunluğu uzaktan eğitimde yeterli olduklarını belirtirken diğerleri de aslında kendileri ile ilgili olmayıp uygulanan yöntemin ve dolayısıyla uzaktan eğitimin kısıtlamalarını dile getirmektedirler.

2. Uzaktan Eğitim Sürecinde öğrencilerle hangi iletişim kanallarını kullandınız? Herhangi bir iletişim sorunu yaşadysanız bunu nasıl çözdünüz?

Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde öğrencileri ile etkili iletişim kurmaları sürecin başarılı ve verimli geçmesi açısından oldukça önemlidir. Uzun süre yüz yüze öğretimle ders işleyen öğrencilerin birden eve kapanmaları ve uzaktan eğitimle ders işlemeleri durumuna alışmalarında öğretmenin iletişimi oldukça önemlidir. Bu nedenle öğretmenlerin hangi iletişim araçlarını kullandıklarını ve bu konuda sorun yaşama durumları sorgulanmıştır.

Tablo 3. Öğrencilerle iletişim kurmada kullanılan ortamlar

İletişim Araçları
Zoom
Whatsapp
Google Classroom
E-posta
Telefon

Tablo 3’de görüldüğü gibi öğretmenler, öğrencilerle çoğunlukla Zoom, Google Classroom, Whatsapp, e-mail, telefon ile iletişim kurduklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin çoğunluğunda uzaktan eğitim sürecinde iletişim problemi yaşamadıklarını belirlerken yalnız 7 öğretmen öğrencilerle iletişim sorunu yaşadıklarını ancak bunu doğrudan veliye arayarak, idareciye bildirerek ya da doğrudan öğrenci ile iletişime geçerek çözdüklerini belirtmektedirler.

- ✓ *İletişim konusunda bir problem asla yaşamadık... Zoom üzerinden birbirimize söz hakkı vererek ve bunu sonuna kadar aynı saygıyla devam ettirerek sürdürdük...ara ara telefon üzerinden çalışmalar hakkında soruları cevapladım... Genelde ders esnasında iletişimi karşılıklı sağladık.*
- ✓ *Bir sorun yaşamadık. Her öğrenciyi mümkün olduğunca dinledik. Sıkılmaları için konuşmalarına izin verdik. Ders içerisinde dersin yanısıra güldük sohbet ettik. Beyin fırtınalarıyla heyecanlandık eğlenceli tekrarlar yaptık.*
- ✓ *Whatsapp grubu kurarak başladım Google classroomda da yazışmalar oldu. Ulaşamadığım öğrencilerin numaraları grupta olduğu için bir kısmını aramam gereken zamanlar oldu ve nihayetinde iletişim kuramadığım öğrencim kalmadı.*
- ✓ *Birebir telefon görüşmesi yaptım.Ayrıca tüm görüşmelerimi Velim ile de paylaştım.Bu süreci işbirliği içerisinde tamamladık.*
- ✓ *Öğrencilerle önceki yıldan itibaren kurduğum etkileşim ve disiplinle her şey güzel bir şekilde ilerledi.*
- ✓ *Zoom ile derslerimi yaptım anlamayan veYa ders esnasında bağlantı sorunu yaşayan öğrencilerime telefon aracılığıyla ulaşıp oluşan sorunu öğrencimle görüşerek halletmeye çalıştım. Veliyi oluşan durum hakkında bilgilendirdim*
- ✓ *Bu süreçte bir öğrencimin ders esnasında ciddiyetsiz tavırlarından rahatsız olduğum ve kendisini defaatle uyardığım için durumu okul yönetimine taşıdım. Veli de bu süreçte yapıcı olmak yerine iletişimi olumsuz bir yöne sürüklediği için sorun çözülemedi. Umarım bir daha yaşanmaz.*

- ✓ İletişim sorunları yaşadığımız oldu, bunları çözerken velilerimizle iletişim kurduk, yöneticilerimiz destek oldu.
- ✓ İlk dersimlerden birinde kamerasının kapalı olduğunu öğrencimin velisini o anda ders içerisinde eş zamanlı olarak öğrencilerin önünde arayarak öğrencinin kamerasını açmasını vs ilettim, o dersimden sonra kamerası kapalı okulun bilgisli dışında, herhangi bir öğrenci olmadı.
- ✓ İlk başlarda ,alışma sürecinde sorun yaşadım. Ancak sonrası verimli geçti. Öğrencilerin birçoğu ile whatsapp üzerinden iletişim halinde idi. Google classroom uygulaması ile ödevlerimi kolaylıkla kontrol ettim.
- ✓ Sorun yaşamadım..Edmodo, goog.class.,whats.up ...herseyi kullandım.

Öğretmenlerin öğrencilerle iletişimi uzaktan eğitim sürecinde önem verdikleri, özellikle canlı derslerde öğrencilere söz hakkı tanıdıkları, onları dinledikleri ve onlarla sohbet ettikleri belirtilmektedir. Özellikle Anaokulu düzeyi olmak üzere küçük yaş gruplarının dikkatini derse vermede zorlandıklarını ancak bunu da dersi daha çok oyunlarla ve etkinliklerle sürdürerek dikkat çekmeye çalışıldığı belirtilmektedir. Çok az öğrencilerle ise iletişim kurmakta zorlandığı ancak bunu da gerek yöneticilerin devreye girmesiyle gerekse öğretmenin doğrudan öğrenci ya da veli ile görüşmeleriyle çözüldüğünü ifade etmişlerdir. İletişim ortamları olarak öğretmenlerin elinde bulunan her türlü iletişim ortamını kullandığını ve böylece iletişim sorununu en aza indirdiği gözlenmektedir.

3. Uzaktan eğitimde öğretim süreci bakımından öğrencilerinizin adaptasyonunu nasıl buldunuz? Derse katılımları, ödev yapmaları açısından nasıl değerlendirirsiniz?

Öğretmenler uzaktan öğretim sürecinde çoğu öğrencinin kolay uyum sağladığını ve derse katılımlarının yeterli olduğunu belirtmektedirler. Ancak bazı öğrenciler hem ders katılım hem de ödev yapmada sorun yaşadıklarını aslında bu durumun da yüz yüze eğitimden farklı olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 4. Öğretmenlerin uzaktan öğretim sürecinde öğrencilerin derse katılım ve ödev yapma durumlarını değerlendirmesi

Kod	Kategori	f
Ödev yapma ve derse katılım çok iyiydi	Sorumluluk alma	30
Sorumlu/disiplinli olmaya göre ödev yapma ve derse katılım değişiklik gösterdi		41

Tablo 4'e göre öğretmenlerin çoğunluğunun uzaktan eğitim sürecinde sorumlu ve disiplinli öğrencilerin ders katılmada ve ödev yapmada daha iyi olduklarını; daha az öğretmen ise öğrencilerin ödev ve ders yapmada çok iyi olduklarını belirtmiştir.

- ✓ *Harikaydı... Son derece derse katılımlar çok iyiydi... Hem eğlendik hem harika ürünler ortaya koyduk...*
- ✓ *Çok güzel adapte oldular. Her şey yolunda gitti.*
- ✓ *Sürece çok iyi adapte oldular. Okulumuzun disiplin yaklaşımı ile süreçten kopmadılar. Ancak pandemi sürecinin getirdiği sıkıntılar öğrencilerimizi yordu.*
- ✓ *Yüz yüze eğitimin yerini tutmasada uyum sağladılar. Derslere katılım tam oldu, ödev sorunu yaşanmadı.*
- ✓ *Öğrenci çabuk adapte oldular, dersime katıldılar ve ödevimi yaptılar.*
- ✓ *Öğrencilerimizin derse katılımları ve ödev yapmaları, hazırlık çalışmalarına katılımları çok iyiydi. Bazı öğrenciler olumlu anlamda beni şaşırttı.*
- ✓ *Çoğu öğrenci bu süreçte bizim de desteğimizle hem derse katıldı, hem Google classroomla iyi ödev takibi sağladık.*

Bazı öğretmenler ise çoğu öğrencinin süreci çok iyi götürdüğünü ancak birkaç öğrencinin ya da her 20 kişilik sınıfta 2-3 ya da 3-4 öğrencinin dersi takip etmede sorun yaşadıklarını belirtmektedirler.

- ✓ *Otokontrol konusunda sorun yaşayan öğrenciler yüz yüze eğitimde yaşanan sorunlar online eğitimde de sorun oluşturdu.*
- ✓ *Okuldaki ile aynı idi benim sınıflarım ödev disiplini olan çocuklar ödev yaptılar olmayanlar zorlandılar*
- ✓ *Yüz yüze eğitimde ödev sorunu yaşatan öğrenciler uzaktan eğitim sürecinde de sorun yaşattılar.*
- ✓ *20 öğrencide yaklaşık 2-3 öğrencimizi bu süreçte kaybetmiş olabiliriz belki ama diğer öğrencilerimizin güzel adapte olduğunu düşünüyorum*
- ✓ *Derse katılım ve ödev yapma oranları yüksekti. Şubelerden ortalama 3-4 öğrencinin katılımı düşüktü.*
- ✓ *Kendi dersimde öğrencilerin adaptasyon sorunu oldu.*
- ✓ *Fakat derse ilgisiz katılma olayı vardı. (Bunu ispat edemem, ama emin olduğum bir konu) dersten kopmaya elverişli öğrencileri derste sadece online gördük bir resim görmek gibi.*
- ✓ *İyi öğrenci için bir fırsat olduğunu düşünürken bazı istisnalar hariç zayıf öğrencilerin ilgisinde bir düşüş gözlemledim.*
- ✓ *Bazı öğrenciler kolay adapte oldu bazıları çok zorlandı ve katılmaya red etti.*

Yukarıda belirtilen derse katılıma benzer olarak öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde ödev yapmaları da paralellik göstermektedir. Çalışmanın yürütüldüğü uzaktan eğitim sürecinde haftalık ödev programı öğrencilere verildi ve bir sonraki hafta her bir ders için belirtilen tarihte ödevler Google Classrooma yüklendi. Haftalık olarak ödevler 100 puan üzerinden değerlendirildi. Bu duruma öğrencilerin çoğunluğunun uyum sağladığını ve ödevlerini düzenli olarak sisteme yüklediğini belirten öğretmenler çoğunluktadır.

- ✓ *Whatsaptan sürekli ödev hatırlatmaları, yine google classroom ve whatsapp ten geri bildirimler , sıkı takip ve idareyle kurduğumuz iletişim ödevler konusunda çözüm sağladı.*
- ✓ *Çoğu öğrenci bu süreçte bizim de desteğimizle hem derse katıldı, hem Google classroomla iyi ödev takibi sağladık.*
- ✓ *Ödev yapma alışkanlığı olmayan ve beni zor durumda bırakan birkaç öğrencim oldu.*
- ✓ *Yüz yüze eğitimde ödev sorunu yaşatan öğrenciler uzaktan eğitim sürecinde de sorun yaşattılar.*
- ✓ *Okuldaki ile aynı idi benim sınıflarım ödev disiplini olan çocuklar ödev yaptılar olmayanlar zorlandılar.*

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı gibi yüzyüze eğitimde derse katılımı ve ödev yapması iyi olan yani sorumluluk alan öğrencilerin uzaktan eğitimde de genelde iyi oldukları ancak bazı öğretmenlerin ifadesinde olduğu gibi derse tam olarak kendilerini veremeyenlerin de olduğu belirtilmektedir.

4. Sizce Uzaktan Eğitim Sürecinde ders anlatmanın olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

Pandemi sürecinde uzaktan eğitime zorunlu kılınan öğretmenlerin ekran karşısında ders anlatması ve öğrencilerin etkin bir şekilde derse katılmalarını sağlamaları gerekti. Bu sürecin kendileri açısından olumlu ve olumsuz yönlerini belirttiler.

Tablo 5. Uzaktan Eğitim Sürecinin Olumsuz Yönleri

Kod	Kategori	f
Yüz yüze eğitim gibi İletişim kuramamak	Öğretimde İletişim Sorunu	11
Öğrenciden dönüt alamamak		8
Hazırlık sürecinin zorluğu	Öğretim Güçlüğü	3
İstenilen yöntem ve Tekniği kullanamama		2
Bilgisayar başında hareketsiz olma	Okul Aktivitelerinden yoksunluk	2
Evde diğer dijital ortamlarla oyalanma		2

Tablo 5 incelendiğinde uzaktan eğitimin olumsuz yönleri olarak öğretmenlerin çoğunluğu yüz yüze eğitim gibi iletişim kuramamak olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında öğrenciden dönüt alamamak, hazırlık yapmak, istediği yöntem ve tekniği uygulayamamak, hareketsiz kalmak ve diğer dijital ortamlarla oyalanmak olarak sıralanmaktadır.

- ✓ *Yüz yüze etkileşimin anlık geri bildirimlerini görememek*
- ✓ *Yüz yüze bakamamak,konuşamamak, tepki alamama*
- ✓ *Yüz yüze olmadığımız için ve tamamının yüzünü aynı anda göremediğimiz için anlık sorular soramamak*
- ✓ *İletişimlerin kalitesi düşmektedir.*
- ✓ *Öğrenciye tam anlamıyla dokunamamak.*
- ✓ *Öğrenci öğretmen etkileşimi bakımından arada kopukluklar yaşandı*
- ✓ *Uzaktan eğitimde her bir öğrenciyi tek tek kontrolünün mümkün olmadığı için nasıl dinliyor benim ile konuşurken, dinlerken bilgisayarda başka bir ekranda başka bir işle mi uğraşıp uğraşmadığını tespit etmek de zorlandım. sınıf ortamında anlık yaşanan anlama ya da anlamama reaksiyonlarına yeterince vakf olamamak.*
- ✓ *Yüreğine dokunamıyorsunuz..çocuğun gözlerine bakmadan ders anlatıyorsunuz.. Deney yapamıyorsunuz..*
- ✓ *Dokunamamak ,bireysel ilgilenememek, nefeslerini enerjilerini canlı hissedememektir.*
- ✓ *Anlayıp anlamadığı gözünden okunamadı*
- ✓ *Göz teması kurmamak benim için çok zordu.*
- ✓ *Adaptasyonunu bozuyor*
- ✓ *Öğretmenin evde çalışmanın zorluğu*
- ✓ *Hazırlığı çok emek ve zaman alıyor*
- ✓ *Uzun bir hazırlık süreci gerektiriyor. Ciddi bir ekipman gerekiyor.*
- ✓ *Sınıf içinde kullandığımız tekniklerin birçoğunu uygulayamıyoruz.*
- ✓ *Bazı öğrencilerin tembelliğe alışmaları(uyku düzeni, bilgisayar oyunları, cep telefonu ile sosyal medya vs.)*
- ✓ *Öğrenme isteği ve disiplini olmayan öğrencilerde olumsuz bir özgürlük olabiliyor.*
- ✓ *Öğrenciler de bizler de bilgisayar başında hareketsiz kaldık.*

Uzaktan eğitim sürecinin belki en çok hissedilen olumsuz yönü öğretmenlerin öğrencileri ile yüz yüze ders işleyemeyişleri, onların enerjisini alamamak ve göz teması kuramamak olmuştur. Bununla birlikte öğretim ortamının tasarlanmasında ve öğretim materyallerinin hazırlanmasında daha uzun süreli ve emek gerektiren hazırlığın olması, sınıf içinde uygulanabilen öğretim yöntemlerinin ve değerlendirme yöntemlerinin uzaktan eğitimde güçlükle uygulanması, ev ortamında ders işlemenin güçlüğü gibi olumsuz yönleri belirtilmiştir. Bununla birlikte bilgisayar başında hareketsiz kalmanın ve sürekli ekran başında olmanın olumsuzlukları da ifade edilmiştir.

Tablo 6. Uzaktan Eğitim Sürecinin Olumlu Yönleri

Kod	Kategori	f
Çevrimdışı derse istenildiği zaman ulaşma	Etkili Öğretim Süreci	6
Zaman kaybı olmaması		9
Dikkati toplama/konsantrasyon	Elverişli Öğrenme Ortamı	2
Konforlu ders işleme		3

Tablo 6’da uzaktan eğitim sürecinde çevrimdışı derslere ulaşma olanağının olması, zaman kaybının olmaması, öğrencilerin dikkati dağılmadan ders izledikleri ve konforlu ortamda olmaları olumlu yönler olarak görülmüştür.

- ✓ *Anlamadığı bir konuyu videolardan tekrar tekrar izliyor*
- ✓ *Video ile anlatıldığı için tekrar tekrar izleme imkanı*
- ✓ *İstedikleri zaman videodan tekrar edebilecekler.*
- ✓ *Konu videolarını öğrenciler istedikleri şekilde kullanabildi*
- ✓ *Tekrar tekrar kullanacağı bir kaynak olması*
- ✓ *İstedikleri zaman konuları açıp tekrar etmelerine olanak sağlandı*
- ✓ *Teknoloji çağına ayak uydurmuş olan öğrencilerimiz, okul ortamında dikkat dağınıklığı ve çevresel faktörler yüzünden derste effective değillerdi. Online eğitimde ekrana ve sadece öğretmene kitlenmeleri dersi daha iyi dinlemelerine sebep oldu. Bir kazanım için 3 saatlik ders ayırırken okulda, onlineda 1 saatte verildi.*
- ✓ *Zamandan kazanıldı daha hızlı ders işlendi*
- ✓ *Konularda hızlı ilerledik*
- ✓ *Zaman kaybı olmamasıydı*
- ✓ *Zaman değerlendirme gayet iyi*
- ✓ *Bir birleriyle iletişimleri az olduğu için ders daha hızlı ve kolay işlendi*

- ✓ *Hızlı ve efektif bir şekilde konuyu anlatabilmek*
- ✓ *Hızlı organizasyon, vakit kaybının olmayışı*
- ✓ *Dikkatinin dağılmaması ve söylenen her şeyi daha iyi duyup anlamaları*
- ✓ *Sağlık durumunu riske atmamak ve bunun yarattığı kaygı durumunu yaşamamak.*
- ✓ *Konfor alanında ders dinliyor, alışık olduğu çalışma masası, beli ağrıdığına yastık koyabilir, dış seslere kendisini tamamen kapatabilir, dikkatini dağıtacak her şeyi gözünü önünden kaldırabilir, yanında ter kokusu, havasızlık, ses, hapşuran , öksüren vs birileri olmadığı için tamamen derse konsantre olabilir*
- ✓ *Çocuklar fiziksel olarak yorulmamış olduğu için tam konsantre katılıyorlardı*
- ✓ *Ailesi ilgisiz ve derslerden kopma potansiyeli olan öğrencilerimizin kontrolü zorlaştı*
- ✓ *Teknolojiyi daha iyi kullanabildik*
- ✓ *it was easier to put all technological resources in one place*
- ✓ *Dijital platformda daha iyi kullanabildik.*
- ✓ *Derse önbilgiyle gelmeleri çok iyi oldu.*
- ✓ *Öğrenmenin şeklini ve çeşitliliğini artırmış*
- ✓ *Veli toplantılarının mesela online yapılması çok daha efektif oldu.*
- ✓ *Ders ortamında veliler çocuklarını yakından tanıma fırsatı bulmuştur.*
- ✓ *Problem çözme becerilerinin gelişmesi, yeni durum ve olaylara karşı yaşantımız uyarlama*

Öğretmenlerin görüşlerine göre öğrencilerin diledikleri zaman ders anlatımlarını öğrenme yönetim sisteminden ulaşmaları, derse önbilgiyle katılmaları ve konu tekrarı yapabilmeleri uzaktan eğitim sürecinin olumlu yönlerindedir. Aynı zamanda öğretmenlerin derse daha yoğunlaşarak daha hızlı ilerlemeleri ve bazı öğretmenlere göre evde konforlu ortamda öğrencilerin bilgisayar başında daha odaklanarak dersleri izledikleri belirtilmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin bu sürece dahil olmalarıyla teknolojiyi daha iyi kullanabildikleri de bir diğer olumlu yönüdür.

5. Uzaktan eğitimde teknolojiyi kolay benimsediğinizi düşünüyor musunuz? Örnekler verebilir misiniz?

Uzaktan Eğitim sürecinde öğretmenlerin çoğunluğu yeni teknolojiler ve ortamlarla tanışmak zorunda kalmışlardır. Yenilik "bireyler ya da benimseyici birimler tarafından yeni olarak algılanan bir fikir, uygulama, ya da nesnedir (Rogers, 2003). Rogers'ın Yeniliğin Yayılımı Kuramında da belirtildiği üzere kimi öğretmenler bu durumu çabuk ve hızlı kabul etmiş kimileri ise yeniliği kabul etmede gecikmiştir.

Tablo 7. Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmenlerin Teknolojiye Uyum Sağlama Durumu

Kod	Kategori	f
Evet çabuk uyum sağladım	Teknolojiye	62
Zamanla Uyum sağladım	Uyum Sağlama	8
Zorlandım		1

Tablo 7’de öğretmenlerin çoğunluğunun çabuk uyum sağladığı, az sayıdaki öğretmenin ise zamanla uyum sağladığı gözlenmektedir. Sadece bir öğretmen uyum sağlamada zorlandığını belirtmiştir.

- ✓ *Evet, çok kolay ve çok zevkli.*
- ✓ *Ben kolay adapte oldum ama adaptasyon süresince diğer arkadaşlarımıza da neredeyse hergün yardım etmek zorunda kaldık.*
- ✓ *Kendimden beklediğimden daha iyiydim. En güzel örnek video convert etmemde koca okulda kimsenin yardım edemediği, yetemediği bir sorunu kendi imkanlarımla çözmem olmuştur sanırım.*
- ✓ *Kesinlikle düşünüyorum. Benim zaten teknolojik olarak yeniliklere açık, öğrenmeyi, araştırmayı seven ve onları anında uygulayan bir yapım vardı hep. Bir de böyle bir online eğitim sürecine girince iyice okudum, araştırdım, online eğitimlere katıldım, tek başıma uygulamalar yaptım ve yeni şeyler keşfettim. Mesela, video ve ses düzenlemeleri...*
- ✓ *Teknolojiyi benimsemede ve etkili kullanmada zorluk yaşamadığım gibi kendimi geliştirmemde yararlı oldu. Değişik eğitim videoları, görsel sunular paylaşarak dersi zenginleştirmeye çalıştım.*
- ✓ *Bu süreci mesleki acidan fırsata cevirdiğimi gonul rahatlığıyla söyleyebilirim. Zumrenle birlikte kullanmamız gereken platformlara çok çabuk asına olurken, bunula da yetinmeyip sayısız online sertifika programına katıldık.*
- ✓ *Ben bireysel olarak laptopım eski olduğu için videoları randerlama sürecim çok uzun sürdü, yavaş bir bilgisayar olması işimi zorlaştırdı ama sürece engel olmadı, yani her şey bir şekilde çözüldü.*
- ✓ *Uzaktan oyun öğretmek zor olmadı. Teknolojik açıdan bakarsam bazı web2.0 araçlarını kullanıyordum ama öğrenci ile etkileşim gerektiren araçlar konusunda öğretme tecrübem olmaması teknolojik Oyunlaştırmayı bilmemem kutu oyunları konusunda kendimi geliştirmiş olmamam sebebiyle kolay olmadı.*

- ✓ *Açıkçası bu konuda kesinlikle Müdür yardımcımıza binlerce kez teşekkür ederim. Bizlere o kadar açıklayıcı videolar hazırladı ki. Her şey zaten önümüzde hazır bir haldeydi. Dolayısı ile kolay benimsemek ve adapte olmamak mümkün değildi.*
- ✓ *Evet..Özellikle zoom programını daha önce hiç kullanmamıştım ama şuan da a'dan z'ye hakim olduğumu söyleyebilirim:)*
- ✓ *Böyle bir durumla ilk kez karşılaştığım için açıkçası ilk başta baya zorlandım ama sonrasında teknolojinin ne kadar etkili bir araç olduğunu gördüm.*
- ✓ *Hayır. Özellikle power pointlerin oluşturulması videoların renderlanması hususunda zorluklar yaşadım.*
- ✓ *Baştan zorlandık, ama zamanla daha da alıştık.*
- ✓ *Başlangıçta zorluklar yaşadım.*

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu yeni karşılaştıkları teknolojileri kolay benimsediğini ve yeni teknolojileri öğretimlerinde kullanmaya başladıklarını belirtmektedirler. Bazı öğretmenler ise başlangıçta zorlandıklarını ancak gerek okulun eğitsel videoları gerekse okuldaki yönetici ve teknik personelin desteği ile sorunlarını çözdüklerini belirtmektedir.

6. Uzaktan Eğitim Sürecinde yeni teknolojilerle tanıştınız mı? Neler?

Teknolojiyi kolay benimsediğini ve kullanmaya başladığını belirten öğretmenler daha çok uzak öğretimi destekleyen ortamlar ile Web2.0 ortamları kullandıklarını belirtmektedirler. Dijital öğretim materyallerinin yüz yüze öğretimde gerekli olmasından daha fazla uzaktan eğitim sürecinde gereksinim duyulmuştur. Öğrencilere eğlenceli testler, animasyonlu hikaye ya da senaryoların anlatımı gibi daha interaktif olmayı destekleyen ortamlara ihtiyaç duyulmuştur. Bununla birlikte öğretmenler, video çekme ve videoları düzenlemeye yönelik ortamları da kullanmışlardır.

Tablo 8. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Sürecinde yeni tanıştıkları teknolojiler

Camtasia gibi Render programları
Padlet
Powtoon
Edpuzzle
Kahoot
Vimeo
Webinars
Flipgrid
Plickers
Google Classroom

Canva
Talkır
Kizoa
Quik
Online kitap kaynakları
phet.colorado.edu(interaktif Simülasyon)

- ✓ *Online eğitim tamamen bir tanışmaydı aslında... zoom kullanımını günlük hayatıma da soktum. Öğlumla evde gösteriler hazırlayıp uzaktaki anneannemize gösteriler yaptık mesela.*
- ✓ *Öğrencilerimle soruşturmalar, münazaralar yaptık hafta sonları...*
- ✓ *Mesela "global perspectives" gibi bir derse her ülkeden öğrencilerin katılımıyla gerçekleşen bir akıl yürütmeyle gerçekleştirebiliriz.*
- ✓ *Evet. Farklı paylaşımlarda bulunmak, farklı platformlardaki sunum, video, yazı ve görselleri etkili olarak kullandım. Öğrencinin paylaşım yapmasını, etkinliklerini paylaşmasını sağladım.*
- ✓ *İlk kez duyduğum bir platform yoktu acikcasi. Sadece uygulama fırsatı buldum.*
- ✓ *Ders anlatımlarımda daha önce hiç tablet bağlantılı anlatım yapmamıştım. Elimdeki araçlarla yazı yazabilmek hem işimi oldukça pratikleştirdi hem de okuldakine yakın bir ders anlatımı ortamı sağladı. Aksi takdirde çok yüzeysel ve soğuk bir slayt okuma dersi gerçekleştirmek zorunda kalabilirdim.*

7. Uzaktan Eğitim Sürecinde hangi değerlendirme araçlarını kullandınız? Bu süreçte karşılaştığınız engeller nelerdi?

Uzaktan eğitim sisteminin en zor aşaması ise öğrenci başarısını ve performansını değerlendirmektir. Bu süreçte benimsenen değerlendirme yöntemlerinden biri ise ödevlerdir. Öğretmenler öğrencilere haftalık ödevler vermiş ve belirtilen tarihte ödevlerin Google Classroom'a yüklenmesi beklenmiştir. Bununla birlikte senkron yani canlı derslerde öğretmen interaktif testler yapmış ya da öğrenciye soru-cevap yöntemiyle sorular yöneltmiştir. Ayrıca bazı öğretmenler öğrencilere projeler vererek ürün değerlendirmesi yapmıştır. Genel olarak öğretmenlerin değerlendirmede çok zorlanmadıkları ancak küçük yaş gruplarında değerlendirmenin zor olduğu ifade edilmiştir.

Tablo 9. Uzaktan Eğitim Sürecinde öğretmenlerin kullandıkları değerlendirme yöntemleri

Kod	Kategori	f
Ödev	Değerlendirme	68
Canlı derste Soru-Cevap		12
Quiz/Test		18
Proje		9

Tablo 9'a göre öğretmenlerin uzaktan eğitimde daha çok ödev vererek değerlendirme yaptıkları gözlenmiştir. Diğer değerlendirme yöntemleri ise Quiz/test, soru-cevap ve proje olarak sıralanmaktadır.

- ✓ *Google classroom aracılığıyla öğrencilerimin kompozisyonlarını aldım ve değerlendirdim. Classroom üzerinden not verip bir sonraki kompozisyonunda nelere dikkat etmeleri gerektiğiyle ilgili mail yoluyla onlara ulaştım.*
- ✓ *Google classroom çok işlevseldi. Zoom katılımlarını göze aldım. Bireysel zoomlar yaptım.*
- ✓ *Genellikle değerlendirmelerim yüz yüze yapılan soru çözüm saatlerinde oldu. Ödev kontrollerinde kağıtların fotoğraflarını istediğimde nasıl çözdüğü hangi şıklara takıldıklarını gördüm.*
- ✓ *Google classroom ve mail kullandım . Bir de tabii canlı derslerde öğrencilerin katılımlarını, soruları cevaplayışlarını , dersi efektif dinleyip dinlemediklerini ölçtüm. Yazılar yazdırdım ve harika şeyler çıktı.*
- ✓ *Ders içerisinde yapılan soru cevaplar, kahoot oyunu, ödevler.*
- ✓ *Whatsappten ara sıra sorular gönderdim, ya da onlar bana sorular gönderdi...*
- ✓ *Ödev kontrolü. Canlı yayında soru cevap. Video şeklinde proje.*
- ✓ *Quiz, ödev ve proje. Okulun Öğrenme Yönetim Siteminde nasıl quiz hazırlanır öğrendim.*
- ✓ *Verdiğimiz ödevler ve bu ödevlerin canlı yayınlarda kontrol edilmesi surecin şeffaf ilerlemesini sağladı.*
- ✓ *Uzaktan eğitim sürecinde hitap ettiğimiz yaş grubu küçük yaş olduğu için kendi kendilerini güdüleyebilmeleri büyük yaş grubu öğrencilere göre daha zordu. Veli desteğinin olmadığı durumlarda öğrenciler ders ile ilgilenmek yerine farklı şeylere yönelebildiler. Oyuncakları ile oynama, zoom üzerinden görüntülerini açıp kapama gibi. Veli desteğinin olduğu öğrencilerin katılımları ve motivasyonları destek bulmayan öğrencilere göre daha fazlaydı.*

Sonuç ve Öneriler

Covid-19 pandemi sürecinin başlamasıyla, 16 Mart 2020 tarihinde uzaktan eğitime başlayan özel okuldaki öğretim sürecinin tasarlanması gözlenmiş ve bu süreci değerlendirmek amacıyla öğretmenlere sorular yöneltilmiştir.

Uzaktan eğitim sürecindeki önemli unsurlardan biri olan öğretim materyalinin içeriği ve görsel tasarımı ve interaktif olması sürecin başarısı açısından oldukça önemlidir. Buna göre öğretmenlerin çeşitli teknolojileri kolay benimsediği ve öğretim materyallerine yansıtıldığı gözlenmektedir. İyi yapılandırılmış dijital teknolojiler yalnızca öğretmenlerin değil öğrencilerin de bilgi, yeterlik ve becerilerini artırarak onları dijital çağa hazırlarlar (Beetham ve Sharpe, 2013). Dijital teknolojiler, öğrencileri tartışma yaparken daha aktif ve güçlü katılımcılar haline dönüştürerek söylesel yönlerini, ders kazanımlarının ötesinde özgürlükçü düşüncelerini geliştirebilir ve öğrenme aktiviteleri ile arasındaki bağlantıyı güçlendirerek eğitimi daha verimli hale getirebilirler (Henderson ve Romeo, 2015). Dijital teknolojilerin sınıf içi ve dışı uygulamalarda yüksek verimlilik ile kullanılması dijital öğretim materyalleri ile sağlanabilir (Karademir, 2018).

Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerle iletişim kurmak, öğretmenler ve öğrenciler tarafından uygun şekilde yönetilmesi gereken bir alandır. Anderson (2005), uzaktan okuyan öğrenciler için olumlu bir eğitim deneyiminin üç tür etkileşim içerdiğini öne sürmektedir: öğrencilerin içerikle, öğretmenleriyle ve diğer öğrencilerle etkileşimleri. Olası iletişim zorluklarını azaltmak için, öğretmenlerin, öğrencilerin e-postalarına ve telefon çağrılarına yanıt vermek için bir geri dönüş süresi belirtmeleri ve iletişim beklentilerini en başından yönetmelerini önerir (Woo, ve diğ., 2008; Boettcher,1999). Uygulama okulunun öğretmenleri de öğrencileri ile çeşitli teknolojilerden (zoom, whatsapp, telefon, e-posta) faydalanarak iletişim kurduklarını, gerek derste öğrencilerine söz hakkı tanıdıklarını gerekse ders dışında öğrencileriyle yine teknoloji desteği ile görüşmeler yaptıklarını belirtmektedirler. Aynı zamanda öğrenci-içerik etkileşimini sağlamak için öğrenme yönetim sistemine yüklenen gerek asenkron konu anlatımlarını içeren videolarla gerekse canlı ders anlatımları ve onların kaydının yine sisteme yüklenmesiyle öğrencilerin diledikleri zaman içeriğe ulaşmaları fırsatı tanınmıştır.

Uzaktan Eğitim sürecinin en önemli problemlerinden biri öğrencinin sistemde kalması ve devamlılığının sağlanabilmesidir. Bu durumun başlıca nedenleri, diğer birçok faktörün yanı sıra öğrencilere sağlanan program, ders içeriği ve öğretim elemanının ihmeline bağlanmıştır (Demir, 2015). Uygulama yapılan okuldaki öğretmenlerin öğrencilerin derse katılımlarının birkaç öğrenci haricinde tamamının etkin olduğunu, ödevlerini yaptıklarını ve gerektiğinde öğrenci ile özel görüşmeler yapılarak ya da veli ile görüşülerek sorunların çözüme kavuşturulduğunu belirtmektedirler.

Salgın nedeniyle aniden uzaktan eğitim sürecine başlayan okulun genel olarak çabuk uyum sağladığı karşılaşılan sorunlara çözüm getirdiği ve etkili bir süreci tamam-

ladığı belirtilmektedir. Yarı yapılandırılmış soruların analiz sonuçları öğretmenlerle video-konferans ortamında paylaşılmış ve daha iyi olabilmesi için önerileri raporlar halinde alınmıştır. Buna göre öğretmenler yeni dönemdeki uzaktan eğitime yönelik öğrencilerin eğitsel ve duygusal gereksinimleri göz önünde tutarak içerik tasarımına daha dikkat etmeleri gerektiği, öğrencinin konuyu daha çok evde izlediği asenkron ders videoları olması nedeniyle konu anlatımlarına daha özenli hazırlamaları gerektiği, öğrencilerin sıkılmalarını engellemek için ders saatlerinin daha aza indirgenebileceği, ders içeriklerinde ve ders aralarında daha çok eğlence ve aktivitelere yer verilmesi gerektiği konusunda görüşler belirtmiştir.

Bundan sonra yapılacak çalışmalarda bu süreçte öğrencilerin yaşadıkları sorunların da ele alınarak etkili ve verimli uzaktan eğitim sürecinin tasarlanmasında dikkate alınacak etmenlere yer verilebilir. Ayrıca uzaktan öğretimde öğrencilerle etkili ve eğlenceli yapılabilecek uygulamalar ve stratejiler önerilebilir.

Teşekkür: Bu çalışmanın yürütüldüğü Beştepe Okulu ailesine şükranlarımı sunarım.

Kaynakça

- ANDERSON, T. (2008). *The theory and practice of online learning*. Canada: Athabasca University Press.
- BEETHAM, H., ve Sharpe, R. (2007). *Rethinking pedagogy for a digital age: Designing and delivering e-learning*. NewYork: Routledge. Erişim Adresi: https://joshuakoop.weebly.com/uploads/5/6/3/6/56367463/rethinking_pedagogy_for_a_digital_age.pdf
- BOETTCHER, J. V. (1999). *The dangers and pitfalls of communicating with students or what not to do when communicating with students on the Internet*. Erişim Adresi: <http://www.cren.net/~jboettch/comm.htm>
- BARBOUR, M. K., and T. C. Reeves. 2009. *The reality of virtual schools: A reviewof the literature*. *Computers and Education*. 52 (2), 402–416.
- BASILAI, G., & Kvavadze, D. (2020). *Transition to Online Education in Schools during a SARS-CoV-2 Coronavirus (COVID-19) Pandemic in Georgia*. *Pedagogical Research*, 5(4), em0060. <https://doi.org/10.29333/pr/7937>
- CAVANAUGH, C. S., Gillan, K. J., Kromrey, J., Hess, M., & Blomeyer, R. (2004). *The effects of distance education on K–12 student outcomes: A meta-analysis*. Naperville, IL: Learning Point Associates.
- CAVANAUGH, C., M. K. Barbour, and T. Clark. (2009). *Research and practice in K–12 online learning: A review of literature*. *International Review of Researchin Open and Distance Learning*, 10 (1). Erişim Adresi: <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/607>

- CRESWELL, J. W. (2013). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches*. Los Angeles, USA: Sage.
- ÇELİK, H., Başer Baykal, N. ve Kılıç Memur, H. N. (2020). *Nitel veri analizi ve temel ilkeleri*. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education, 8(1), 379-406. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.8c.1s.16m
- CLARK, T. (2001). *Virtual schools: Trends and issues -A study of virtual schools in the United States*. San Francisco, CA: Western Regional Educational Laboratories.
- CLARK, T. (2003). Virtual and distance education in American schools. In M. G. Moore (Ed.), *Handbook of distance education* (pp. 673-699-168). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc. Research and Practice in K-12 Online Learning: A Review of Open Access Literature. Erişim Adresi: https://www.researchgate.net/publication/26588061_Research_and_Practice_in_K-12_Online_Learning_A_Review_of_Open_Access_Literature
- DANIEL, S.J. (2020). Education and the COVID-19 pandemic. Prospects . <https://doi.org/10.1007/s11125-020-09464-3>
- DEMİR, E. (2015). *Açık ve uzaktan öğrenmenin katılım ve devamlılık stratejilerinde akademik takvim*. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 1(4), 36-58.
- EDELSON, P. J., & Pittman, V. V. (2001). *E-Learning in the United States: New directions and opportunities for university continuing education*. Global E-Journal of Open, Flexible & Distance Education, 1(1), 71–83.
- FİDAN, T. (2006). Gözlem,
- HENDERSON, M. ve Romeo, G. (2015). *Teaching and digital technologies big issues and critical questions*. Australia: Cambridge University Press. Erişim Adresi: http://assets.cambridge.org/97811074/51971/frontmatter/9781107451971_front_matter.pdf
- HOVARDAOĞLU, S. (2000). *Davranış bilimleri için araştırma teknikleri*. Ankara: Ve Ga Basın Yayın Dağıtım.
- İŞMAN, Aytekin (2011). *Uzaktan Eğitim*, Ankara: Pegem Akademi.
- KARADEMİR, T. (2018). *Teknolojinin Benimsenmesine Ekolojik Bir Yaklaşım: Sürdürülebilir Bir Dijital Öğretim Materyali Geliştirme Ekosistemi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- KAREN Woo, Maree Gosper, Margot McNeill, Greg Preston, David Green & Rob Phillips (2008). *Web-based lecture technologies: blurring the boundaries between face-to-face and distance learning*, ALT-J, 16:2, 81-93, DOI: 10.1080/09687760802315895
- MILES, B., Huberman, M. (2015). *Genişletilmiş bir kaynak kitap: nitel veri analizi* (Çev. Ed: Sade-gül Akbaba Altun - Ali Ersoy). Ankara: Pegem Akademi.
- MOORE, M. G. (2007). The theory of transactional distance. In M. G. Moore (Ed.), *Handbook of distance education*, 2nd ed., 89–104. Mahwah, NJ: Erlbaum.

- OZAN Leylum, Ş., Odabaşı, H. F., & Kabakçı Yurdakul, I. (2017). *Eğitim ortamlarında durum çalışmasının önemi*. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education, 5(3), 369-385. www.enadonline.com DOI: 10.14689/issn.2148-2624.1.5c3s16m
- ÖZER, M. (2020). *Educational policy actions by the ministry of national education in the times of COVID-19*. Kastamonu Education Journal, 28(3), 1124-1129. doi: 10.24106/kefdergi.722280
- PHIPPS, R., & Merisotis, J. (1999). What's the difference? A review of contemporary research on the effectiveness of distance learning in higher education. Washington, DC: Institute for Higher Education Policy. Erişim Adresi: <http://www2.nea.org/he/abouthe/diseddif.pdf>.
- REIMERS, F. M. (2020). *What the Covid-19 Pandemic will change in education depends on the thoughtfulness of education responses today*. Worlds of Education, Erişim Adresi: https://www.worldsofeducation.org/en/woe_homepage/woe_detail/16727/%E2%80%9Cwhat-the-covid-19-pandemic-will-change-in-education-depends-on-the-thoughtfulness-of-education-responses-today%E2%80%9D-by-fernando-m-reimers
- RICE, K. (2006). *A Comprehensive Look at Distance Education in the K-12 Context*. Journal of Research on Technology in Education, 38, 425 - 448.
- ROGERS, E. (2003). *Diffusion of innovation*. New York: Free Press.
- SINTEMA, E. J. (2020). *Effect of COVID-19 on the Performance of Grade 12 Students: Implications for STEM Education*. Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 16(7), em1851. <https://doi.org/10.29333/ejmste/7893>
- STAKE, R.E. (1995). *The art of case study research*. Thousand Oaks: Sage Pbc.
- TELLİ, S. G., & Altun, D. (2020). *Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi*. Üniversite Araştırmaları Dergisi, 3(1), 25-34.
- WYND, C. A., Schmidt, B., & Schaefer, M. A. (2003). Two quantitative approaches for estimating content validity. *Western Journal of Nursing Research*, 25(5), 508-518.
- YILDIRIM, A. ve Şimşek,H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILMAZ, G.K. (2014). *Durum Çalışması*, (Ed., Metin, M.), *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, ISBN 978-605-364-687-7, Pegem Akademi.
- YIN, R.K. (2014). *Case study methods: design and methods* (5. Baskı). Thousand Oaks: Sage Pbc.